

L'art de la contenció

DANIEL BONAVENTURA

Rafel Nadal presumeix d'estil, exhibeix ploma i mostra deliberadament l'artifici creatiu en aquest singular llibre de retrats breus i intensos de personatges públics als quals l'autor ha conegut en l'exercici del seu ofici de periodista. Diríem que a *Els mandarins* els retrats són l'excusa per arrencar a escriure, una excusa ben trobada que pot ajudar en la delicada maniobra d'aproximació al cenacle selecte dels creadors literats. Si malgrat haver coronat una llarga carrera periodística a la direcció d'*El Periódico de Catalunya* encara no ets prou conegut, parla de gent coneguda. Sí, *Els mandarins* suma un llenguatge planer, que flueix amb naturalitat, amb un tema conegut abordat des d'una perspectiva curiosa. El llibre està cridat a tenir èxit.

Però posar la realitat al servei d'una bona història literària té els seus riscos: a Jordi Pujol no se li fa justícia. La figura totpoderosa del President reduïda a un home insomne i acomplexat perquè no troba en el seu llegat res digne de passar a la posteritat pot ser una bona trama narrativa, però no cola. Resulta inversemblant. I més si s'usa com a contrapunt la immortalitat de Maragall pels Jocs Olímpics i la de Mitterrand per la piràmide del Louvre. No es pot regatejar a Pujol els mèrits de TV3, la immersió lingüística i els Mossos d'Esquadra.

No obstant això, aquí, ja ho hem dit, el que importa és la ploma de Rafel Nadal. El millor dels «retrats morals dels nous mandarins» –com defineix l'autor– és també el més breu. A *El silenci*, la veu de José Montilla s'infiltra al despatx del director d'*El Periódico* pel telèfon, però, llevat de «Bon dia», no diu res més. Passen uns segons... passen més segons... un silenci sec s'eternitza... Neguitós, Nadal, tapant l'auricular amb la mà, pregunta a la seva secretària si truca el president

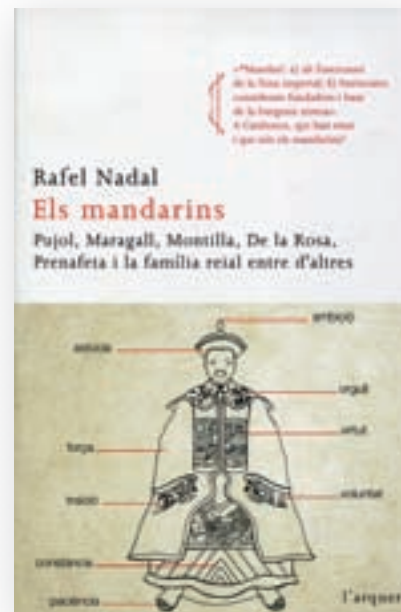
o el diari. La trucada és de Presidència. L'absurditat persisteix... el silenci ja incomoda... fins que, a iniciativa de Nadal, s'acomiaden i pengem. Pocs personatges s'han dibuixat en tota la seva complexitat amb tan poques paraules.

I així van desfilant, fugisserament, Maragall, Zapatero, Rajoy, Rubalcaba, José Zaragoza, Joan Carles de Borbó, Joan Laporta, entre altres, i fins i tot es recupera una hilarant anècdota de Josep Pla al mas de Llofriu, en un llibre que introdueix amb naturalitat, en algun punt, el bilingüisme amb el castellà.

Rafel Nadal es presenta amb aquesta obra de creació i es reivindica com un escriptor consumat, sabedor que ofereix amb ofici un brillant exercici de contenció, quaranta minuts de lectura irrefrenable que es devoren d'una taca, amb un estil amè, de llenguatge precís i entenedor, amb una construcció d'uns retrats curiosos, fets de pinzellades que mostren més pel que insinuen que pel que expliquen.

El veterà periodista assegura a *Els mandarins* que, contra les «atractives» teories del control i censura per part dels poders, ell no s'ha sentit mai coaccionat i sempre ha publicat el que a

La figura del president Pujol reduïda a un home insomne i acomplexat perquè no troba en el seu llegat res digne de passar a la posteritat no cola

RAFEL NADAL
Els mandarins

Ed. Columna.
Barcelona, 2011.
113 pàgines.

consciència ha considerat veraç. «Som nosaltres, els periodistes, els que expliquem les coses o ens autocensurem», diu Nadal. Admet una única excepció: una entrevista amb l'empresari Javier de la Rosa que va entregar a *El País* però mai no es va publicar, suposadament per pressions de l'empresari.

L'autor ha donat a conèixer que treballa en una segona sèrie d'aquests retrats, i d'altra banda també està elaborant una mena de retrat literari de la seva família, que d'alguna manera serà també un llibre de memòries de la seva Girona natal. *Els mandarins* va exhaurir en pocs dies, abans de la seva presentació del 14 d'abril, una primera edició de dos mil exemplars, i l'Editorial Columna n'ha preparat una segona de tres mil exemplars.